

EU-afstemning i Storbritannien

Brexit kan koste op mod 13.000 danske job

Briterne skal stemme om fortsat EU-medlemskab eller ej. Vælger briterne at forlade EU, vil det naturligtvis få konsekvenser for Storbritannien, men resten af EU kommer også til at mærke det. Storbritannien er Danmarks 3. største handelspartner inden for EU, og hvis de står uden for EU, vil det dæmpe handlen med Danmark og det koster både vækst og beskæftigelse i Storbritannien, men også i Danmark og i resten af EU. Danmarks BNP vil blive 0,7 pct. lavere og over 13.000 arbejdspladser vil gå tabt i Danmark i 2020, hvis Brexit bliver en realitet.

af Senioranalytiker **Signe Dahl**
og stud.polit **Thea Nissen**

20. maj 2016

Analysens hovedkonklusioner

- Den 23. juni stemmer briterne om, hvorvidt de fortsat ønsker at være medlem af EU eller træde ud af samarbejdet.
- OECD skønner, at hvis Storbritannien vælger at forlade EU, vil deres BNP være 3,3 pct. lavere i 2020 i forhold til, hvis de vælger at fortsætte medlemskabet.
- Danmarks handel med Storbritannien vil blive ramt, og modelberegninger viser, at Danmarks BNP vil blive 0,7 pct. lavere og over 13.000 arbejdspladser vil gå tabt i Danmark, hvis Brexit bliver en realitet.
- På længere sigt afhænger de negative effekter på Storbritanniens økonomi af hvilken type handelsaftale de får forhandlet på plads. OECD skønner, at BNP i Storbritannien vil være mellem -2,7 og -7,7 pct. lavere i 2030 ved et Brexit sammenlignet med EU-medlemskab.
- Der er usikkerhed om størrelsen af de negative effekter, men en lang række studier peger entydigt på, at effekterne på Storbritannien vil være negative.

Kontakt

Cheføkonom

Erik Bjørsted

Tlf. 33 55 77 12

Mobil 27 68 79 50

eb@ae.dk

Kommunikationschef

Mikkel Harboe

Tlf. 33 55 77 28

Mobil 28 36 87 50

mh@ae.dk

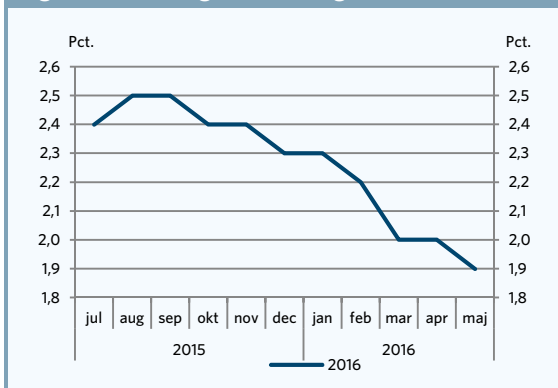
Storbritannien skal stemme om EU medlemskab 23. juni

Storbritannien har været medlem af EU siden 1973, men medlemskabet kan blive en saga blot, når briterne den 23. juni stemmer om, hvorvidt de skal fortsætte i EU. Flere anser afstemningen for at være en af de vigtigste folkeafstemninger de seneste år, da den kan få konsekvenser for både Storbritannien og resten af Europa.

I 2013 lovede David Cameron, at såfremt han blev genvalgt, ville briterne få lov at stemme om, hvorvidt de skulle fortsætte i EU. Det blev han og i februar i år blev den endelige dato for valget annonceret. Selvom intet er afgjort endnu, er der indikationer på at afstemningen i juni allerede har påvirket dele af økonomien.

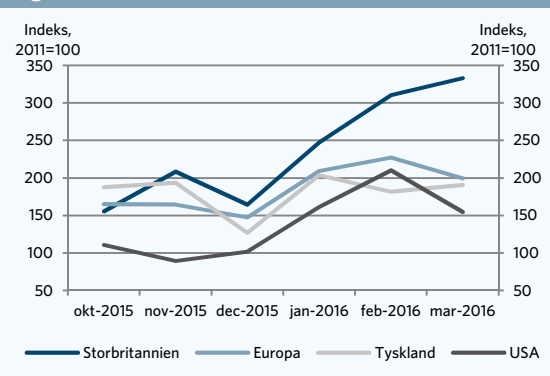
Vækstforventningerne for Storbritannien for 2016 er blevet nedjusteret de sidste par måneder som figur 1A viser. I september 2015 forventedes væksten i 2016 at blive 2,5 pct., men dette er siden faldet til 1,9 pct. i maj 2016. Naturligvis kan det kommende valg ikke alene forklare denne tendens, men man kan argumentere for, at det har betydning. Derudover har den politisk-økonomiske usikkerhed taget et nøk opad som figur 1B viser og det har sandsynligvis også haft indflydelse på vækstforventningerne. Tidligere lå indekset for usikkerhed for Storbritannien nogenlunde på samme niveau som Tyskland og resten af Europa, men nu ligger det næsten 150 indekspoint over.

Figur 1A. Udvikling i forventningerne til BNP-vækst

Kilde: AE pba. Consensus Forecasters

Figur 1B. Økonomisk usikkerhed

Anm.: Usikkerhedsindekset er beregnet på baggrund af, hvor mange avisartikler der refererer til usikkerhed i forhold til økonomisk politik i udvalgte aviser i de forskellige lande.

Kilde: AE pba. OECD.

Øget usikkerhed fører til færre investeringer og mindre tillid til den britiske økonomi. Derudover har den øgede usikkerhed ført til en et fald i den effektive GBP-kurs, som dog er blevet rettet en smule op, da der pt. er et lille flertal for at blive i EU. De britiske aktier (målt i GBP) har klaret sig bedre end resten af EU's de seneste måneder, hvilket kan skyldes at den lavere GBP-kurs forbedrer konkurrenceevnen i forhold til eksport. Imidlertid har dette kun været fordelagtigt for britiske investorer. Tager man højde for valutakurstabet i forhold til euroen, svarer udviklingen på det europæiske og britiske aktiemarked nemlig til hinanden.

Hvis Briterne stemmer ja til at blive i EU, forbliver situationen stort set uændret, jf. boks 1. Vælger briterne omvendt at forlade EU vil det få negative konsekvenser for både Storbritanniens og de resterende EU-landes økonomier.

Boks 1. Næsten status quo hvis briterne bliver i EU

Selv hvis Storbritannien stemmer for at fortsætte medlemskabet, bliver det på lidt andre præmisser end hidtil. Premierminister David Cameron har indgået en aftale med EU som vil træde i kraft umiddelbart efter afstemningen, såfremt de vælger et fortsat medlemskab.

Denne aftale giver Storbritannien en særlig status blandt de 28 EU lande og tiltaler nogle af de forhold som mange briter mener er problematiske i forhold til deres medlemskab af EU. Det drejer sig blandt andet om immigration og manglende selvstyre, hvorfor Storbritannien vil kunne sætte velfærdsydelse til immigranter ned de første år og den nationale regering vil få lettere ved at blokere lovgivning fra EU.

Med denne "særaftale" vil EU fortsætte i nogenlunde samme spor og usikkerheden om, hvorvidt Storbritannien fortsætter i EU vil forsvinde, hvilket vil være positivt for finansmarkedet. På længere sigt kan Storbritanniens særstatus dog inspirere lande til at efterspørge lignende ordninger - og måske bliver folkeafstemninger om fortsat medlemskab også en realitet i andre lande. Det kan føre til et svagere EU.

Brexit betyder lavere vækst i Storbritannien og resten af EU

Hvis Storbritannien vælger at træde ud af EU efter folkeafstemningen i juni, vil det få konsekvenser for deres økonomi. OECD har for nyligt udgivet en rapport som undersøger konsekvenserne af at Storbritannien vælger at stoppe medlemskabet - det såkaldte Brexit¹. OECD estimerer både de kortsigtede og de langsigtede konsekvenser af et Brexit. På den korte bane, dvs. de kommende 5 år, vil et Brexit få negative konsekvenser for Storbritannien, særligt fordi usikkerheden og de negative tillidseffekter er store samtidig rammes handlen hårdt, da der endnu ikke forelægges nogen handelsaftale med EU. Hvor store de negative effekter bliver på længere sigt, dvs. ca. 15 år frem, afhænger i høj grad af hvilken handelsaftale briterne får forhandlet i hus.

Kortsigtede konsekvenser af Brexit

OECD finder, at BNP i Storbritannien vil blive 3,3 pct. lavere i 2020 hvis Storbritannien forlader EU, sammenlignet med en situation, hvor medlemskabet fortsættes. Endvidere forventer de, at produktiviteten vil aftage blandt andet grundet færre udenlandske investeringer i Storbritannien.

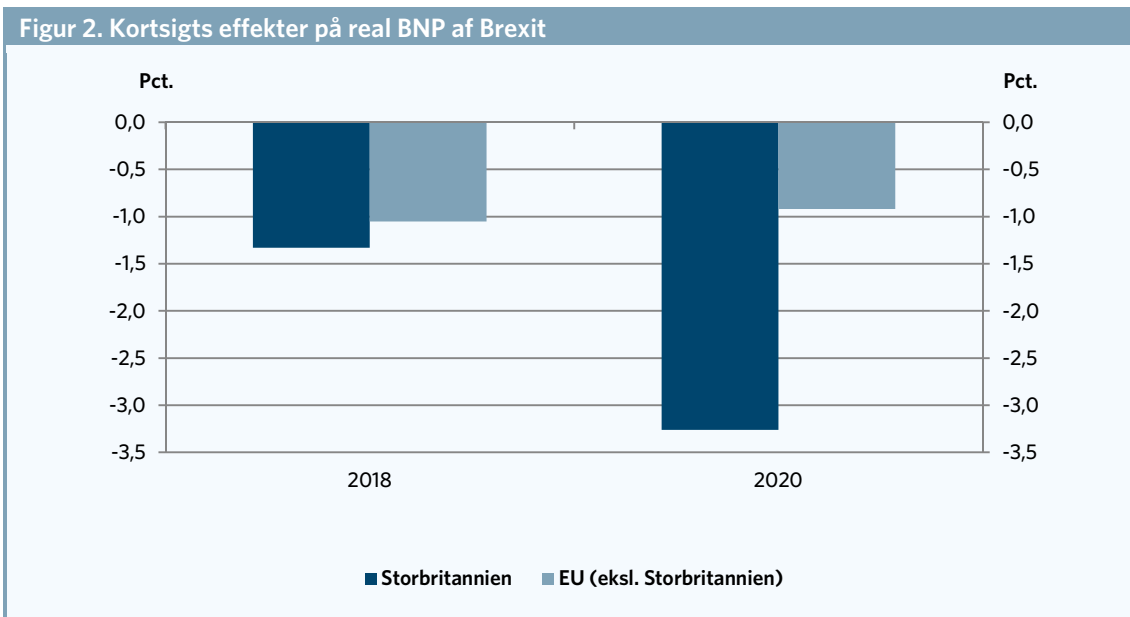
De negative effekter af et Brexit er størst på den korte bane og det skyldes, at de kanaler som påvirkes på kort sigt er meget vigtige. På kort sigt påvirkes BNP ifølge OECD især gennem 3 kanaler: Handel, tillid og risikopræmie. Handel (eksport og import) er naturligvis vigtigt for BNP og det er herigennem, en stor del af den negative effekt på BNP kommer. Den kommende handelsaftale er dog ikke så vigtig på kort sigt, for det første fordi Storbritannien tidligst kan være ude af EU ultimo 2018, og for det andet fordi det som nævnt typisk tager lang tid for de involverede parter at enes om en aftale. Samtidig er usikkerheden og de negative tillidseffekter størst på kortsigt, da forbrugere og investorer simpelthen vil være mere tilbageholdne med at forbruge og investere, indtil der er kommet mere klarhed omkring hvordan tingene vil forløbe.

Såfremt Brexit bliver en realitet, forventes derfor også en periode med øget volatilitet på de finansielle markeder og usikkerhed omkring disse samt den politiske fremtid. Usikkerhed ville også påvirke aktiepriserne negativt og besværliggøre adgangen til lån.

Figur 2 viser de negative effekter på Storbritanniens BNP, samt de afledte effekter på resten af EU. De negative konsekvenser i Storbritannien kommer også til at påvirke andre lande, primært EU-lande, da knap halvdelen af Storbritanniens eksport går til andre EU lande. Som det fremgår af figuren forventes Storbritanniens BNP at blive 3,3 pct. lavere i 2020, men EU's BNP forventes at blive 0,9 pct. lavere, som

¹ The Economic Consequences of Brexit: A Taxing Decision, OECD Economic Policy Paper, April 2016

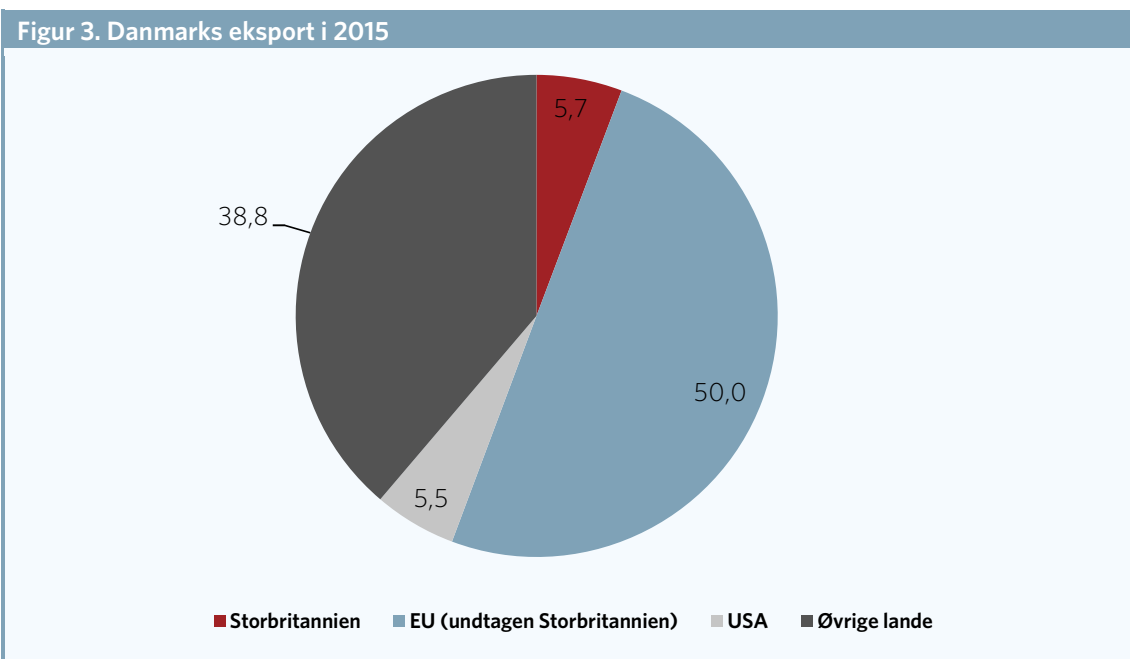
et resultat af Brexit. Det er derfor ikke kun Storbritannien der rammes af beslutningen om EU medlemskab, effekten på resten af EU forventes at blive knap 1/3 del af effekten på Storbritannien. Et evt. Brexit vil derfor også få konsekvenser for dansk økonomi.

Anm.: Der sammenlignes med der forventede BNP i en situation, hvor Storbritannien ikke forlader EU.
 Kilde: AE pba. The Economic Consequences of Brexit: A Taxing Decision, OECD Economic Policy Paper, April 2016.

Brexit kan koste op mod 13.000 danske job

Brexit vil få konsekvenser for andre lande end Storbritannien selv. I 2015 aftog Storbritannien knap 6 pct. af Danmarks eksport, hvilket gør Storbritannien til Danmarks 3. størst eksportmarked inden for EU. Til sammenligning aftager Danmarks største handelspartner Tyskland godt 16 pct., mens USA aftager 5,5 pct.

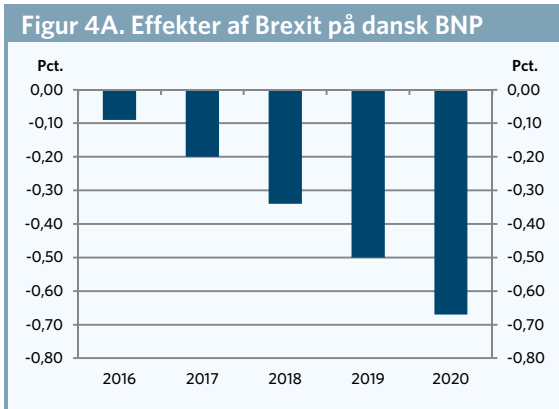
Kilde: AE pba. Danmarks Statistik.

Vi har i det følgende, ved hjælp af den internationale makroøkonomiske model HEIMDAL, regnet på hvilke kortsigtede konsekvenser et Brexit vil få for dansk økonomi og andre europæiske landes økonomier, frem mod 2020, hvis briterne melder sig ud af EU.

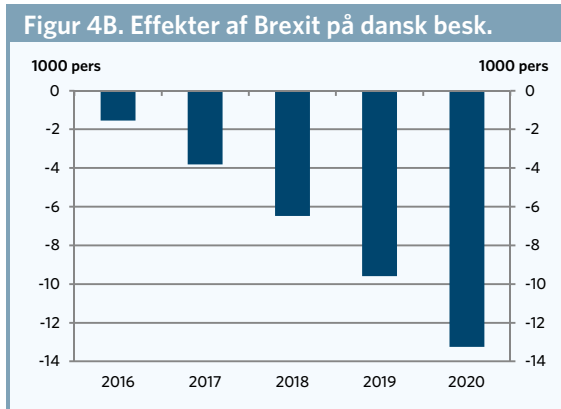
Vi har taget udgangspunkt i OECD's estimat om, at Storbritanniens BNP vil være godt 3 pct. lavere og at den britiske eksport vil være ca. 8 pct. lavere i 2020, hvis briterne forlader EU, sammenlignet med en situation hvor de bliver i EU². Effekterne er et resultat af både mindre handel, og negative tillid i Storbritannien.

Bliver Brexit en realitet vil Danmark blive påvirket via flere kanaler. Først og fremmest er der den direkte effekt i form af at det bliver sværere for Danmark at afsætte sine varer til Storbritannien. Det skyldes bl.a. negative effekter fra handel og mindre efterspørgsel fra Storbritannien pga. de negative tillidseffekter, dvs. forbrugere og virksomheder bliver mere forbeholdne overfor at forbruge og investere, fordi de er bekymrede for fremtiden. Dette er de direkte effekter, men Danmark påvirkes også indirekte af de såkaldte spill-over effekter. Hvis Storbritannien melder sig ud af EU, påvirker det alle lande der handler med Storbritannien. Dansk økonomi påvirkes derfor også negativt af, at væksten gearer ned i fx Tyskland, da det også er sværere for Tyskland at afsætte sine varer til Storbritannien. Det koster både vækst og arbejdspladser når handlen og efterspørgslen gearer ned.

Figur 4A og 4B viser effekterne på dansk økonomi af et Brexit. Som det fremgår, vil dansk BNP være 0,7 pct. lavere i 2020, hvis Storbritannien forlader EU og godt 13.000 danske arbejdspladser vil gå tabt.

Anm.: Akkumulerede effekter, dvs. effekten i 2020 angiver den samlede afvigelse fra baseline i perioden 2016-2020. Det er antaget at de realøkonomiske konsekvenser for Storbritannien bliver som estimeret i "The Economic Consequences of Brexit: A Taxing Decision, OECD Economic Policy Paper, April 2016"
 Kilde: AE pba. OECD og den internationale makroøkonomiske model HEIMDAL

Anm.: Akkumulerede effekter, dvs. effekten i 2020 angiver den samlede afvigelse fra baseline i perioden 2016-2020. Det er antaget at de realøkonomiske konsekvenser for Storbritannien bliver som estimeret i "The Economic Consequences of Brexit: A Taxing Decision, OECD Economic Policy Paper, April 2016"
 Kilde: AE pba. OECD og den internationale makroøkonomiske model HEIMDAL

Tabel 1 viser effekterne af et Brexit på en række europæiske lande. Som det fremgår er det især de nord- og centraleuropæiske lande, der ligger geografisk tæt på Storbritannien, der bliver ramt. Hvor meget de enkelte landes økonomier rammes af et Brexit afhænger af hvor meget de handler med Storbritannien. Tyskland, hvis vækst er meget eksportdrevet, bliver hårdt ramt. Her forventes BNP at blive 0,9 pct. lavere, og 278.000 arbejdspladser vil gå tabt, sammenlignet med en situation uden et Brexit.

² Jf. The Economic Consequences of Brexit: A Taxing Decision, OECD Economic Policy Paper, April 2016

Tabel 1. Effekterne af Brexit på en række europæiske lande, 2020

	BNP-effekt I 2020	Job-tab i 2020 (tusinde)
Storbritannien	-3,3	723
Tyskland	-0,9	278
Spanien	-0,6	125
Polen	-0,7	95
Sverige	-0,7	24
Danmark	-0,7	13
Belgien	-0,7	22

Anm.: Akkumulerede effekter, dvs. effekten i 2020 angiver den samlede afvigelse fra baseline i perioden 2016-2020. Det er antaget at de realøkonomiske konsekvenser for Storbritannien bliver som estimeret i "The Economic Consequences of Brexit: A Taxing Decision, OECD Economic Policy Paper, April 2016"

Kilde: AE pba OECD og den internationale makroøkonomiske model HEIMDAL

Langsigtede konsekvenser for Storbritannien af Brexit

På den lidt længere bane er det mere usikkert, hvad konsekvenserne vil blive af et Brexit. Det er særligt handlen med udlandet der vil blive påvirket, men i hvilken grad afhænger af, hvilken type handelsaftale der vil træde i kraft efter Brexit. Både Tyskland og Frankrig har givet udtryk for, at hvis Storbritannien forlader EU, skal de ikke regne med at få en lukrativ handelsaftale med nem adgang til EU's indre marked. Boks 2 uddyber de forskellige muligheder for handelsaftaler efter et Brexit.

Boks 2. Muligheder for handelsaftaler efter et Brexit

Udviklingen i handlen med udlandet efter Brexit er vigtig for, hvordan det går Storbritanniens BNP på både kort og langt sigt. Hvis Storbritannien melder sig ud af EU, vil det sandsynligvis gælde fra ultimo 2018. Herefter er der forskellige muligheder for handelsaftaler som i en eller anden grad kan øge handelsmulighederne mellem Storbritannien og EU. Det tager tid at forhandle sådanne komplekse aftaler på plads, hvorfor de ikke forventes at være klar til primo 2019 og der følger nogle udfordrende år for handlen mellem Storbritannien og andre lande. Umiddelbart vil Storbritannien da handle med EU lande på WTO MFN basis (World Trade Organization Most Favoured Nation) frem til en aftale forhandles på plads. Det indebærer flere forskellige barrierer for handel bl.a. i form af tariffer.

- På sigt er en mulighed at deltage i EEA (European Economic Area) i lighed med f.eks. Norge. Det indebærer blandt andet bidrag til EU's budget og fri bevægelse af varer og service, samt kapital og mennesker.
- En anden mulighed EFTA (European Free Trade Association) som Schweiz gør brug af. Det er en løs version af EEA, hvor det blandt andet kræves at der forhandles individuelle aftaler med EU-lande.
- En tredje mulighed er en aftale på lige fod med Tyrkiet, som er del af den europæiske toldunion.
- Der er også mulighed for en endnu løsere aftale hvor de fleste varer er fritaget for tariffer, men der ikke er fuld adgang for serviceydelser (FTA).
- Til sidst er der mulighed for at der ikke forhandles nogen særlig handelsaftale med EU, og Storbritannien må derfor handle med EU efter WTOs generelle retningslinjer (WTO)

Jo løsere aftalen bliver, jo større bliver de negative effekter på Storbritannien. Det skyldes bl.a., at en løsere aftale gør handel dyrere gennem told og administrative omkostninger.

Blandt fortalene for at forlade EU, er der ikke enighed om, hvilken handelsaftale der er at foretrække for Storbritannien og uanset aftalen vil landet skulle lave aftaler med alle de ikke-EU lande som de nu har handelsaftaler med gennem EU. Indtil en eventuel aftale er forhandlet på plads, gælder WTOs generelle retningslinjer.

På længere sigt er der andre kanaler der trækker væksten ned end på kort sigt. Udenlandske investeringer, immigration og regulering vil stå i ny situation, hvis Brexit bliver en realitet. Dette forventes at påvirke Storbritanniens kapital og humankapital negativt. Derudover kan Storbritanniens mulige exit inspirere andre lande til at komme med yderligere krav til EU eller kræve folkeafstemning om medlemskab. Det kan skabe yderligere usikkerhed og dæmpe efterspørgslen i EU.

OECD har estimeret, at de langsigtede negative effekter på BNP frem mod 2030 forventes at ligge i intervallet fra -2,7 til -7,7 pct. i forhold til et "nej" til Brexit³. I deres hovedscenarie forventer OECD, at BNP i Storbritannien vil være 5,1 pct. lavere i 2030 som en konsekvens af Brexit. Alt efter om handel, investeringer og immigration bliver mere eller mindre hårdt ramt, kan det også gå enten værre eller bedre, end antaget i hovedscenariet. I OECD's pessimistiske scenarie vil britisk BNP være 7,7 pct. lavere i 2030, og i det optimistiske scenarie til BNP være 2,7 pct. lavere, sammenlignet med hvis Storbritannien var blevet i EU.

Det britiske finansministerium (Treasury) har også estimeret effekterne af et Brexit⁴. De kommer frem til, at et Brexit samlet set vil påvirke BNP i Storbritannien negativt med mellem -3,8 pct. og -7,5 pct. over de næste 15 år, alt efter hvilke handelsaftale Storbritannien får forhandlet på plads. Bliver det en såkaldt EEA-aftale (a la den aftale Norge har), vil BNP kun blive med 3,8 pct. lavere. Omvendt hvis det ikke lykkedes Storbritannien at forhandle en aftale på plads, gælder WTO's generelle retningslinjer, og da forventer det britiske finansministerium at BNP vil blive 7,5 pct. lavere end hvis Storbritannien var blevet i EU. Boks 2 uddyber de forskellige mulige handelsaftaler.

Der findes også andre studier af effekterne af Brexit, der alle har det til fælles at BNP-effekterne af Brexit er negative⁵. Der er naturligvis meget der er usikkert, hvilket gør det svært at kvantificere de økonomiske effekter, men ikke desto mindre finder samtlige studier negative BNP-effekter ved et Brexit, uanset tids-horisonter, antagelser om handelsaftaler og modelspecifikationer.

³ Jf. The Economic Consequences of Brexit: A Taxing Decision, OECD Economic Policy Paper, April 2016

⁴ HM Treasury analysis: the long-term economic impact of EU membership and the alternatives, HM Government, April 2016

⁵ Se fx "Leaving the EU: Implications for the UK economy, PwC 2016" eller "The consequences of Brexit for UK trade and living standards, LSE 2016.